

11.09.2025

Asian tunnus 23253/2025
Julkinen

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi
Asiantuntijalausunto/ Pirkanmaan hyvinvointialue/ vastaava johtajaylilääkäri Sirpa Rainesalo

Lausuntopyyntö valiokunnan kokoukseen tiistaina 16.9.2025

Lausunto hallituksen esityksestä 50/2025 vp eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Pirkanmaan Hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Yleistä

Pirkanmaan Hyvinvointialue on antanut lausuntonsa lakiesityksestä 15.7.2024 ja 27.1.2025.

Lausunnoissaan Pirkanmaan hyvinvointialue on todennut lakiesityksen olevan perusteltu ja kannatettava.

Luonnoksessa esitetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia muutettavaksi niin, että hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä ei olisi enää jatkossa pääsääntöisesti lakisääteistä velvoitetta järjestää kiireellisen hoidon lisäksi välttämättömäksi arvioituja terveydenhuollon palveluja laittomasti maassa oleskeleville henkilöille.

Esityksen mukaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän olisi kuitenkin järjestettävä myös näille kolmansien maiden kansalaisille yksilölliseen lääketieteelliseen tarpeen arviointiin perustuva välttämätön kiireetön hoito, jos sen epääminen olisi ilmeisen kohtuutonta henkilön terveydentilan tai vamman vuoksi taikka jos sen epääminen vakavasti vaarantaisi muun henkilön tai väestön terveyden. Laissa säädetty kiireelliseen hoitoon kuuluvat palvelut ovat melko monipuoliset ja kattavat. Usein jo kiireellisen hoidon turvin pystytään vakauttamaan terveydentila siten, että henkilö on toimintakykyinen. Kiireellisen hoidon ja yksilölliseen arvioon perustuvan esityksessä tarkoitetun välttämättömän kiireettömän hoidon voidaan katsoa terveydentilan vakauttamisen myötä turvaavan jokaiselle riittävän huolenpidon ja terveystalouden Suomessa.

Hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tulisi myös edelleen järjestää ilman oleskeluoikeutta maassa oleville lapsille tarvittavat terveydenhuollon palvelut saman laajuisina kuin hyvinvointialueen asukkaille. Hyvinvointialueen velvollisuus järjestää ilman oleskeluoikeutta maassa oleskelevalle naiselle raskauteen liittyvät terveystaloudet, turvaa sikiön ja lapsen kehitystä ja terveyttä jo ennen lapsen syntymää.

Paperittomien terveydentilasta ei ole olemassa kattavaa luotettavaa tietopohjaa. Yleisesti ottaen ilman oleskeluoikeutta maassa oleskelevien terveydentila vaihtelee sen mukaan, ketä milloinkin oleskelee Suomessa laittomasti. Osa henkilöistä on perusterveitä ja toimintakykyisiä, jolloin heidän terveystalouksien tarpeensa rajautuu pitkäaikaisestikin yksinomaan kiireellisiin terveystalouduihin, esimerkiksi vammojen tai akuuttien infektioitautien hoitoon. Toisaalta osin laittomasti maassa oleskelevien joukossa voi olla haavoittuvassa asemassa olevia tai pitkäaikaissairauksia sairastavia henkilöitä. Siten terveydentilan näkökulmasta laittomasti maassa oleskelevat henkilöt muodostavat melko heterogeenisen ryhmän.

Jo nykytilassa terveydenhuollon ammattihenkilöt käytännössä määrittelevät laittomasti maassa oleskelevien osalta tapauskohtaisesti, miltä osin tarvitaan kiireellistä hoitoa ja milloin kyse on voimassa olevan järjestämislain 56 a §:n mukaisesta välttämättömästä kiireettömästä hoidosta. Tältä osin terveydenhuollon ammattilaisten tehtävät eivät esityksen myötä merkittävästi muuttuisi, kun lakiehdotuksen mukaan tarvitaan yksilökohtainen arvio välttämättömän kiireettömän hoidon osalta. Toisaalta terveydenhuollon ammattihenkilöiden olisi arvioitava hoidon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 11.09.2025 klo 10:42. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

tarpeen epäämisen ilmeistä kohtuuttomuutta, jonka voi osaltaan arvioida monimutkaistavan terveydenhuollon ammattihenkilöiden tehtäviä

Lakialoite turvaa edelleen alaikäisten lasten, raskaana olevien, pitkäaikaissairaiden ja myös tarttuvien tautien ehkäisyyn osalta myös ilman oleskeluoikeutta maassa olevien henkilöiden palvelut saman laajuisiksi kuin hyvinvointialueen asukkaille, mikä on tärkeää.

Lakiehdotus voisi kuitenkin heikentää osan laittomasti maassa olevien oikeutta saada kattavasti välttämättömiä kiireettömiä terveyspalveluita ja siten sillä voisi olla vaikutuksia laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden hyvinvointiin ja terveydentilaan pidemmän ajan kuluessa tilanteessa, jossa henkilö tavanomaisesta ohjauksesta huolimatta jäisi Suomeen eikä hakeutuisi kiireettömien terveyspalveluiden piiriin kotimaahansa.

Esityksessä on myös selkeä täsmennys siitä, että Kansaeläkelaitoksen olisi jatkossakin korvattava hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle myös ilman oleskeluoikeutta maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille annettu hoito, myös kiireetön välttämätön hoito, silloin kun se on annettu poikkeusperusteisesti yksilöllisen arvion jälkeen.

Kiireellinen hoito, välttämätön kiireetön hoito ja kiireetön hoito muodostavat jatkumon, ja lakiesitys korostaa potilaan yksilöllistä lääketieteellistä arviota oikein.

vastaava johtajaylilääkäri Sirpa Rainesalo